

ДО: КОМИСИЯТА ПО ДЕМОГРАФСКАТА
ПОЛИТИКА, ДЕЦАТА И СЕМЕЙСТВОТО
- ВОДЕЩА
КОМИСИЯТА ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО-
УЧАСТВАЩА
НАРОДНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ОТ 50-ТО НС
КОПИЕ ДО: ДАЗД
СВЕТИЯ СИНОД НА БПЦ

Изм. № 019/16.09.2024г.

СТАНОВИЩЕ

От сдружение "АСОЦИАЦИЯ ОБЩЕСТВО И ЦЕННОСТИ"
относно Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето
със сигнатура № 50-454-01-88, внесен от депутати от ПП-ДБ на 11.09.2024г.¹

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

АСОЦИАЦИЯ ОБЩЕСТВО И ЦЕННОСТИ е гражданско сдружение, което активно насърчава и защитава човешкото достойнство и свобода, правата на децата и родителите, брака и семейството от 2007 година насам. Становищата ни се основават на научните изследвания, на последствията от подобни политики в други страни, на Конституцията ни и на приетото от страната ни вътрешно и международно законодателство.

Обръщаме се към Вас във връзка с предложенията за промени в Закона за закрила на детето №50-454-01-88/11.09.2024г. С тях се отваря широко вратата деца да могат да променят пола си и да бъдат насочвани към хормонална, а впоследствие и хирургическа интервенция, водеща до тяхното трайно и необратимо увреждане и 19 повече суицид.

Ето предложените текстове, с които това се прави:

¹ <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/165776>

² https://www.parliament.bg/bg/topical_nature/ID/65160

В чл. 125 б “Забранява се извършването на медицински дейности за промяна на фенотипните и други полови белези на генотипния пол на непълнолетни лица, освен в случаите, когато съществува сериозна опасност за живота и здравето им.”

Чл. 10 ал. 5 “Всяко дете има право на медицинска, психологическа, социална или експертна помощ, по въпроси свързани с пола, които да укрепят психологическото му развитие и осигурят лечение при необходимост”.

Защо считаме, че тези предложения са ненужни:

В мотивите се посочва, че у нас се застрашават деца с редки генетични заболявания поради това, че не се дава възможност за оперативна промяна на пола им, което не е вярно.

Според становището Експертния съвет по „Ендокринология и болести на обмяната” у нас се предоставя хормонална и медикаментозна терапия (в т.ч. блокери на пубертета) за промяна на пола на пълнолетни и непълнолетни лица, с вродено нетипично или различно от гражданския пол развитие на външните гениталии или вътрешните полови органи с или без допълнителна клинична симптоматика и усложнения, обусловени най-често от вродени генетични нарушения и редки болести².

Защо тези предложения са крайно вредни, рискови и опасни за децата:

Световната здравна организация (СЗО) през 1948г. определя здравето като “състояние на пълно физическо, умствено и социално благоденствие, а не непременно отсъствие на заболяване или слабост.” През 1986 година СЗО разширява определението и здравето се разглежда като „степен, в която даден индивид или група е в състояние да реализира стремежите си и да задоволи нуждите си, да промени или да се адаптира към околната среда. Здравето е ресурс за ежедневието, а не цел на живота”³.

Ако дете иска да реализира и задоволи нуждите си по проблеми свързани с пола, още повече ако заплаши, че възнамерява да сложи край на живота си, това ще бъде напълно достатъчно, за да му се осигури лечение за смяна на пола.

Опитът на други страни показва, че не само от интернет, но и от специалисти децата научават, че непременно следва “да кажат на педиатъра и психолога, че искат да се самоубият, защото това е начинът да си получат лекарствата”⁴.

Не са малко случаите в които детски психолози насърчават децата да използват “номера” със самоубийството “всеки път”, така че да им “дадат каквото е нужно”⁵ (д-р Уолъс

² https://www.parliament.bg/bg/topical_nature/ID/65160

<https://www.zdrave.net/Новини/Министър-Кондева--Само-с-решение-на-съда-може-да-се-сменя-полът-у-нас/n29765> виж още в края на писмото

³ <https://magazine.befit.bg/какво-е-здравето/>

⁴ Споделя д-р Куентин ван Метър, американски педиатър и ендокринолог в документалния филм “Проблеми при смяната на пола” <https://www.youtube.com/watch?v=f2q0sWwdH7U>

⁵ “Трябва да бъдете достатъчно болни за да ви дадем каквото искате. Затова е нужно... знаете ли какво? Да използвате номера със самоубийството всеки път. Така ще ви дадат каквото е нужно.” Цитатите са от разговор с детския психолог д-р Уолъс Уонг, в който той насърчава дете с полова дисфория да заплаши

Уонг, детски психолог и автор, е един от примерите за това).

Блокерите на пубертета, както и кръстосаните полови хормони, са в голяма степен експериментални, крайно токсични и задълбочават депресивните състояния и психическите разстройства. Те създават риск от безплодие, трайна сексуална дисфункция, сексуално неудовлетворение, загуба на костна тъкан и изменение в развитието на мозъка. Момчетата са химически кастрирани, а момичетата – химически доведени до преждевременна менопауза, докато трае пубертетът.

В дългосрочен план, цялостното лечение, заедно с хирургическите операции, свързани с ампутирването на здрави органи, е съпътствано от доживотна зависимост от поддържащи медикаменти и медицински процедури и от по-висока смъртност от инфаркти, инсулти и хронични заболявания, включително рак, както и над 19 пъти повече самоубийства с фатален край, дори в едно приемащо и утвърждаващо половото несъответствие общество⁶.

Твърденията, че позитивният подход ще намали риска от самоубийство при деца и непълнолетни не са базирани на сериозни научни изследвания⁷. “Всички систематични прегледи на доказателствата до момента, включително и такъв, публикуван в „Журнал на ендокринното общество“, са открили доказателства, че ползата за менталното здраве от хормонални интервенции при малолетни е с ниска или много ниска степен на сигурност,” споделя д-р Калтила, главен психиатър в департамента по психиатрия на подрастващи във финландската университетска болница Тампере.⁸

Редица организации изразяват притесненията си относно спорната терапия. Самата Световна професионална асоциация за транссексуално здраве (WPATH) не препоръчва прилагането на медицински процедури за промяна на пола, когато половата дисфория е „производна или по-добре обяснена от друга диагноза“⁹.

Някои от държавите с най-дълъг опит в практиките за промяна на пола, като Англия, Швеция, Нидерландия, Финландия и в 23 американски щата¹⁰ ограничават или напълно забраняват достъпа до тези процедури за деца и юноши, за да им осигурят така необходимата защита.

Недопустимо е законодателят да дава възможност малолетни или непълнолетни деца да

със самоубийство, за да получи достъп до експериментални интервенции, с кръстосани полови хормони и операции. Виж от 5:57 до 7:57 минута от документалния филм “Проблеми при смяната на пола”
<https://www.youtube.com/watch?v=f2q0sWwdH7U>

⁶ Международната федерация за свобода при избора на терапия и психологическо консултиране
НАУЧЕН ДОКЛАД ОТНОСНО МЕДИЦИНСКИТЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРОМЯНА НА ПОЛА – стр. 3 и стр. 12, 2021 <https://www.sva.bg/научен-доклад-относно-медицинските-п/>

⁷ Проф. Стивън Ливайн, професор по психиатрия Кейс Уестърн,
<https://www.youtube.com/watch?v=f2q0sWwdH7U>

⁸ <https://www.thefp.com/p/gender-affirming-care-dangerous-finland-doctor>
на български: <https://glasove.com/komentari/d-r-rittakerttu-kaltiala-smyanata-na-pola-pri-tinyeydzharivloshava-zhivota-im-znam-tova-zashtoto-v-nachaloto-ya-podkrepyah>

⁹ НАУЧЕН ДОКЛАД ОТНОСНО МЕДИЦИНСКИТЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРОМЯНА НА ПОЛА, 2021
<https://www.sva.bg/научен-доклад-относно-медицинските-п/> стр. 15-19

¹⁰ <https://btvnovinite.bg/svetut/ogranichavat-vazmozhnostite-za-smjana-na-pola-pri-mladezhi-pod-16-godini.html>

могат да получават експериментално и опасно “лечение”, водещо до трайно увреждане и 19 пъти повече суицид.

В училищата у нас все повече навлизат наръчници за учители и ученици, в които активно се застъпва размиването на мъжка или женска полова идентичност у децата. Децата са насърчени са да споделят не само за своя пол, но и своя “джендър”.¹¹ Още повече, според стандартите за системно сексуално образование на Световната здравна организация за Европа, което е част от здравното и може да се провежда на всеки етап от училищната подготовка у нас, на децата от 0 до 4-годишна възраст следва “да им се даде възможност да осъзнаят половата си идентичност”, а децата между 9 и 12 г. “трябва да се запознаят с различията между полова идентичност и биологичен пол.”¹²

Подобни промени допълнително ще улеснят децата да бъдат объркани по отношение на пола си и да се насочат в погрешната посока.

Проучванията също показват, че подкрепата на промяната на пола на децата от страна на родителите им не подобрява психичното им здраве. Редица лекарски организации препоръчват терапевтичните разговори като доказан метод, защото те „лекуват евентуалните скрити предварителни проблеми на психичното здраве, като психични и психиатрични разстройства, неврологични увреждания, травми и др., и възможните им връзки с половата дисфория“¹³. Този метод следва да бъде насърчаван, а не да се забранява достъпа до него, каквато тенденция виждаме през последните години.

Предложените промени нарушават Конституцията и вътрешното ни законодателство, изключват родителя като първостепенно отговорен за детето си и като негов законен представител, като дават възможност на децата да получат съвет, лечение и помощ, която да навреди не само на тяхното психическо и физическо здраве, но и на живота им.

Във връзка с гореизложеното, Ви призоваваме твърдо да се противопоставите и отхвърлите предложения законопроект №50-454-01-88/11.09.2024г. и да се насочите към мерки, които да защитят децата от опасни за живота и здравето им хормонални, химични и хирургични интервенции.

¹¹ **“Педагогически инструментариум в помощ на борбата с половите стереотипи в началното училище”**, наръчник предназначен за начални учители и ученици на 6-7 години достъпен на български език на сайта на Европейската комисия. Виж стр. 20, стр. 25, стр. 44 <https://op.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/e534f832-3085-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-bg/format-PDF/source-search> Текстовете по-горе са част и от наръчника за средно училище – стр. 21, 26 и стр.48 пак на сайта на ЕК

Информационен и ресурсен пакет за учители “Walk the global walk”, съфинансиран от ЕС “Кой съм аз? Помолете обучаемите да си представят, че са непознати и да се представят един на друг. Поканете ги преди да започнат, да помислят какво е интересно и важно да знаят за някого другого, когато го срещнете за първи път... Например: име, възраст, пол, националност, семейна роля, религия, възраст, джендър, етническа принадлежност...” стр. 73

Наръчник по гражданско образование “Да си европейец е яко”, юли 2024, съфинансиран от ЕС, стр. 44-45, стр. 53 “Насърчете ги да впишат максимално повече аспекти. Дайте пример със себе си, като адаптирате примера според вашата идентичност.... “Аз съм жена, майка, хетеросексуална...”

¹² СТАНДАРТИ ЗА СЕКСУАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ НА СЗО ЗА ЕВРОПА, стр. 38-

50 <https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2016/06/WHOStandards-for-Sexuality-Education-in-Europe.pdf>

¹³ <https://www.sva.bg/научен-доклад-относно-медицинските-п/>

С УВАЖЕНИЕ,

МИХАЕЛА ДЖОРГОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СДРУЖЕНИЕ
“АСОЦИАЦИЯ ОБЩЕСТВО И ЦЕННОСТИ”

P.S. Обръщаме внимание, че във връзка с предложените промени в ЗЗДет. с №50-454-01-88/11.09.2024г. понастоящем в Наказателния кодекс чл. 128 са налице много по-тежки наказания за причиняване на тежка телесна повреда довела до детеродна неспособност.

Предложението в чл. 5 б ал. 6 е абсолютно излишно, тъй като създаването, излагането, представянето, излъчването, предлагането, продаването, даването под наем или по друг начин разпространение на порнографски материал е забранено и наказуемо с лишаване от свобода и глоба, според чл. 159 от Наказателния кодекс, когато касае не само деца, но и възрастни.

Следва да се вземе предвид, че все повече хора, преминали през подобни необратими интервенции в детско-юношеска възраст, изразяват съжаление, че не са получили необходимата оценка на психичното здраве или лечение, а вместо това са били тласнати по пътя на “промяната”. Много от тях предупреждават други да не допускат същата грешка, като споделят историите си¹⁴. Показателен е и американският документален филм “Проблеми при смяната на пола”, съдържащ интервюта с хирурзи, психиатри, ендокринолози, уролози и др. експерти в областта, както и на тийнейджъри преживяли този болезнен преход¹⁵.

¹⁴ www.sexchangeregret.com

¹⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=f2q0sWwdH7U>

Приемна НС

From: Асоциация Общество и Ценности <sva@sva.bg>
Sent: 16 септември 2024 г. 15:21
To: Приемна НС; Комисия по демографската политика, децата и семейството;
Комисия по здравеопазването
Cc: SACP; Holy Synod; corr@bta.bg; focus@focus-news.net; office@cross-bg.net;
bta@bta.bg
Subject: Становище във връзка с предложенията в 33Дет. даващи лесен достъп на деца
до процедури за смяна на пола
Attachments: Становище_законопр_ПП-ДБ_№ 50-454-01-88_11_09_2024.pdf
Importance: High

ДО: КОМИСИЯТА ПО ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА,
ДЕЦАТА И СЕМЕЙСТВОТО - ВОДЕЩА

КОМИСИЯТА ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО- УЧАСТВАЩА

НАРОДНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ОТ 50-ТО НС

КОПИЕ ДО: ДАЗД, СВЕТИЯ СИНОД НА БПЦ, МЕДИИТЕ

Изм. № 019/16.09.2024г.

СТАНОВИЩЕ

От сдружение "АСОЦИАЦИЯ ОБЩЕСТВО И ЦЕННОСТИ"

относно Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето

със сигнатура № 50-454-01-88, внесен от депутати от ПП-ДБ на 11.09.2024г. [1]

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

АСОЦИАЦИЯ ОБЩЕСТВО И ЦЕННОСТИ е гражданско сдружение, което активно насърчава и защитава човешкото достойнство и свобода, правата на децата и родителите, брака и семейството от 2007 година насам. Становищата ни се основават на научните изследвания, на последствията от подобни политики в други страни, на Конституцията ни и на приетото от страната ни вътрешно и международно законодателство.

Обръщаме се към Вас във връзка с предложенията за промени в Закона за закрила на детето №50-454-01-88/11.09.2024г. С тях се отваря широко вратата деца да могат да променят пола си и да бъдат насочвани към хормонална, а впоследствие и хирургическа интервенция, водеща до тяхното трайно и необратимо увреждане и 19 повече суицид.

Ето предложените текстове, с които това се прави:

В чл. 125 б “Забранява се извършването на медицински дейности за промяна на фенотипните и други полови белези на генотипния пол на непълнолетни лица, освен в случаите, когато съществува сериозна опасност за живота и здравето им.”

Чл. 10 ал. 5 “**Всяко дете има право на медицинска, психологическа, социална или експертна помощ, по въпроси свързани с пола, които да укрепят психологическото му развитие и осигурят лечение при необходимост**”.

Защо считаме, че тези предложения са ненужни:

В мотивите се посочва, че у нас се застрашават деца с редки генетични заболявания поради това, че не се дава възможност за оперативна промяна на пола им, което не е вярно.

Според становището Експертния съвет по „Ендокринология и болести на обмяната” у нас се предоставя хормонална и медикаментозна терапия (в т.ч. блокери на пубертета) за промяна на пола на пълнолетни и непълнолетни лица, с вродено нетипично или различно от гражданския пол развитие на външните гениталии или вътрешните полови органи с или без допълнителна клинична симптоматика и усложнения, обусловени най-често от вродени генетични нарушения и редки болести [2].

Защо тези предложения са крайно вредни, рискови и опасни за децата:

Световната здравна организация (СЗО) през 1948г. определя здравето като “състояние на пълно физическо, умствено и социално благоденствие, а не непременно отсъствие на заболяване или слабост.” През 1986 година СЗО разширява определението и здравето се разглежда като „степената, в която даден индивид или група е в състояние да

реализира стремежите си и да задоволи нуждите си, да промени или да се адаптира към околната среда. Здравето е ресурс за ежедневието, а не цел на живота“[3].

Ако дете иска да реализира и задоволи нуждите си по проблеми свързани с пола, още повече ако заплаши, че възнамерява да сложи край на живота си, това ще бъде напълно достатъчно, за да му се осигури лечение за смяна на пола.

Опитът на други страни показва, че не само от интернет, но и от специалисти децата научават, че непременно следва “да кажат на педиатъра и психолога, че искат да се самоубият, защото това е начинът да си получат лекарствата”[4].

Не са малко случаите в които детски психолози насърчават децата да използват “номера” със самоубийството “всеки път”, така че да им “дадат каквото е нужно[5]” (д-р Уолъс Уонг, детски психолог и автор, е един от примерите за това).

Блокерите на пубертета, както и кръстосаните полови хормони, са в голяма степен експериментални, крайно токсични и задълбочават депресивните състояния и психическите разстройства. Те създават риск от безплодие, трайна сексуална дисфункция, сексуално неудовлетворение, загуба на костна тъкан и изменение в развитието на мозъка. Момчетата са химически кастрирани, а момичетата – химически доведени до преждевременна менопауза, докато трае пубертетът.

В дългосрочен план, цялостното лечение, заедно с хирургическите операции, свързани с ампутирането на здрави органи, е съпътствано от доживотна зависимост от поддържащи медикаменти и медицински процедури и от по-висока смъртност от инфаркти, инсулти и хронични заболявания, включително рак, както и над 19 пъти повече самоубийства с фатален край, дори в едно приемащо и утвърждаващо половото несъответствие общество[6].

Твърденията, че позитивният подход ще намали риска от самоубийство при деца и непълнолетни не са базирани на сериозни научни изследвания[7]. “Всички систематични прегледи на доказателствата до момента, включително и такъв, публикуван в „Журнал на ендокринното общество“, са открили доказателства, че ползата за менталното здраве от хормонални интервенции при малолетни е с ниска или много ниска степен на сигурност,” споделя д-р Калтила, главен психиатър в департамента по психиатрия на подрастващи във финландската университетска болница Тампере.[8]

Редица организации изразяват притесненията си относно спорната терапия. Самата Световна професионална асоциация за транссексуално здраве (WPATH) не препоръчва прилагането на медицински процедури за промяна на пола, когато половата дисфория е „производна или по-добре обяснена от друга диагноза“[9].

Някои от държавите с най-дълъг опит в практиките за промяна на пола, като Англия, Швеция, Нидерландия, Финландия и в 23 американски щата^[10] ограничават или напълно забраняват достъпа до тези процедури за деца и юноши, за да им осигурят така необходимата защита.

Недопустимо е законодателят да дава възможност малолетни или непълнолетни деца да могат да получават експериментално и опасно “лечение”, водещо до трайно увреждане и 19 пъти повече суицид.

В училищата у нас все повече навлизат наръчници за учители и ученици, в които активно се застъпва размишването на мъжка или женска полова идентичност у децата. Децата са насърчвани да споделят не само за своя пол, но и своя “джендър.”^[11] Още повече, според стандартите за системно сексуално образование на Световната здравна организация за Европа, което е част от здравното и може да се провежда на всеки етап от училищната подготовка у нас, на децата от 0 до 4-годишна възраст следва “да им се даде възможност да осъзнаят половата си идентичност”, а децата между 9 и 12 г. “трябва да се запознаят с различията между полова идентичност и биологичен пол.”^[12]

Подобни промени допълнително ще улеснят децата да бъдат объркани по отношение на пола си и да се насочат в погрешната посока.

Проучванията също показват, че подкрепата на промяната на пола на децата от страна на родителите им не подобрява психичното им здраве. Редица лекарски организации препоръчват терапевтичните разговори като доказан метод, защото те „лекуват евентуалните скрити предварителни проблеми на психичното здраве, като психични и психиатрични разстройства, неврологични увреждания, травми и др., и възможните им връзки с половата дисфория“^[13]. Този метод следва да бъде насърчаван, а не да се забранява достъпа до него, каквато тенденция виждаме през последните години.

Предложените промени нарушават Конституцията и вътрешното ни законодателство, изключват родителя като първостепенно отговорен за детето си и като негов законен представител, като дават възможност на децата да получат съвет, лечение и помощ, която да навреди не само на тяхното психическо и физическо здраве, но и на живота им.

Във връзка с гореизложеното, Ви призоваваме твърдо да се противопоставите и отхвърлите предложението за законопроект №50-454-01-88/11.09.2024г. и да се насочите към мерки, които да защитят децата от опасни за живота и здравето им хормонални, химични и хирургични интервенции.

С УВАЖЕНИЕ,

МИХАЕЛА ДЖОРГОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СДРУЖЕНИЕ “АСОЦИАЦИЯ
ОБЩЕСТВО И ЦЕННОСТИ”

P.S. Обръщаме внимание, че във връзка с предложените промени в ЗЗДет. с №50-454-01-88/11.09.2024г. понастоящем в Наказателния кодекс чл. 128 са налице много по-тежки наказания за причиняване на тежка телесна повреда довела до детеродна неспособност.

Предложението в чл. 5 б ал. 6 е абсолютно излишно, тъй като създаването, излагането, представянето, излъчването, предлагането, продаването, даването под наем или по друг начин разпространение на порнографски материал е забранено и наказуемо с лишаване от свобода и глоба, според чл. 159 от Наказателния кодекс, когато касае не само деца, но и възрастни.

Следва да се вземе предвид, че все повече хора, преминали през подобни необратими интервенции в детско-юношеска възраст, изразяват съжаление, че не са получили необходимата оценка на психичното здраве или лечение, а вместо това са били тласнати по пътя на “промяната”. Много от тях предупреждават други да не допускат същата грешка, като споделят историите си[14]. Показателен е и американският документален филм “Проблеми при смяната на пола”, съдържащ интервюта с хирурзи, психиатри, ендокринолози, уролози и др. експерти в областта, както и на тийнейджъри преживяли този болезнен преход[15].

[1] <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/165776>

[2] https://www.parliament.bg/bg/topical_nature/ID/65160

<https://www.zdrave.net/Новини/Министър-Кондева--Само-с-решение-на-съда-може-да-се-сменя-полът-у-нас/n29765> виж още в края на писмото

[3] <https://magazine.befit.bg/какво-е-здравето/>

[4] Споделя д-р Куентин ван Метър, американски педиатър и ендокринолог в документалния филм “Проблеми при смяната на пола” <https://www.youtube.com/watch?v=f2q0sWwdH7U>

[5] “Трябва да бъдете достатъчно болни за да ви дадем каквото искате. Затова е нужно... знаете ли какво? Да използвате номера със самоубийството всеки път. Така ще ви дадат каквото е нужно.” Цитатите са от разговор с детския психолог д-р Уолъс Уонг, в който той насърчава дете с полова дисфория да заплаши със самоубийство, за да получи достъп до експериментални интервенции, с кръстосани полови хормони и операции. Виж от 5:57 до 7:57 минута от документалния филм “Проблеми при смяната на пола” <https://www.youtube.com/watch?v=f2q0sWwdH7U>

[6] Международната федерация за свобода при избора на терапия и психологическо консултиране НАУЧЕН ДОКЛАД ОТНОСНО МЕДИЦИНСКИТЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРОМЯНА НА ПОЛА – стр. 3 и стр. 12, 2021 <https://www.sva.bg/научен-доклад-относно-медицинските-п/>

[7] Проф. Стивън Ливайн, професор по психиатрия Кейс Уестърн, <https://www.youtube.com/watch?v=f2q0sWwdH7U>

[8] <https://www.thefp.com/p/gender-affirming-care-dangerous-finland-doctor>

на български: <https://glasove.com/komentari/d-r-rittakerttu-kaltiala-smyanata-na-pola-pri-tiynedzhari-vloshava-zhivota-im-znam-tova-zashtoto-v-nachaloto-ya-podkrepyah>

[9] НАУЧЕН ДОКЛАД ОТНОСНО МЕДИЦИНСКИТЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРОМЯНА НА ПОЛА, 2021
<https://www.sva.bg/научен-доклад-относно-медицинските-п/> стр. 15-19

[10] <https://btvnovinite.bg/svetut/ogranichavat-vazmozhnostite-za-smjana-na-pola-pri-mladezhi-pod-16-godini.html>

[11] **“Педагогически инструментариум в помощ на борбата с половите стереотипи в началното училище”**, наръчник предназначен за начални учители и ученици на 6-7 години достъпен на български език на сайта на Европейската комисия. Виж стр. 20, стр. 25, стр. 44

<https://op.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/e534f832-3085-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-bg/format-PDF/source-search> Текстовете по-горе са част и от наръчника за средно училище – стр. 21, 26 и стр.48 пак на сайта на ЕК

Информационен и ресурсен пакет за учители “Walk the global walk”, съфинансиран от ЕС

“Кой съм аз? Помолете обучаемите да си представят, че са непознати и да се представят един на друг. Поканете ги преди да започнат, да помислят какво е интересно и важно да знаят за някого друго, когато го срещнете за първи път... Например: име, възраст, пол, националност, семейна роля, религия, възраст, джендър, етническа принадлежност...” стр. 73

Наръчник по гражданско образование “Да си европейец е яко”, юли 2024, съфинансиран от ЕС, стр. 44-45, стр. 53 “Насърчете ги да впишат максимално повече аспекти. Дайте пример със себе си, като адаптирате примера според вашата идентичност.... “Аз съм жена, майка, хетеросексуална...”

[12] СТАНДАРТИ ЗА СЕКСУАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ НА СЗО ЗА ЕВРОПА, стр. 38-50 <https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2016/06/WHOStandards-for-Sexuality-Education-in-Europe.pdf>

[13] <https://www.sva.bg/научен-доклад-относно-медицинските-п/>

[14] www.sexchangeregret.com

[15] <https://www.youtube.com/watch?v=f2q0sWwdH7U>